

ПРЕВЪЗМОГВАНЕ НА ЕТНОКУЛТУРНИТЕ СТЕРЕОТИПИ В НОВЕЛАТА ЗА САЛАДИН И МЕЛХИСЕДЕК (I,3) ОТ БОКАЧОВИЯ СБОРНИК С НОВЕЛИ „ДЕКАМЕРОН“ (МЕТОДИЧЕСКИ ПРОЕКТ)

Иван Велчев

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
91. НЕГ „Проф. Константин Гълъбов“ – София

Резюме. Чрез интерпретация на новела от Бокачовия „Декамерон“ настоящият методически проект си поставя за цел да демонстрира тълкувателски подход, основан на разбирането за текста като възможност, чието осъществяване зависи от читателя. Наблюденията са насочени към отношението разказвач – комуникативна ситуация, към опровергаването на определени етнокултурни стереотипи чрез изграждането на персонажите. Очертани са възможни между-текстови връзки, за да бъдат насърчени учениците да интерпретират текста в потенциалната му отвореност към множество други текстове.

Ключови думи: ренесансова култура; разказвач; персонаж; етнокултурен стереотип

Административно регламентираната необходимост урокът по български език и литература да бъде мислен (планиран и осъществен) в съответствие с Държавните образователни стандарти (ДОС), предизвиква у пишещия тези редове мъчителен скептицизъм относно намерението да се стандартизира образованието по хуманитарните предмети. Скептицизъм, който се разсейва единствено от убеждението, че подобна стандартизация е осъществима само *де юре*, но не и *де факто*, тъй като е в противоречие със самата същност на хуманитаристиката. Бегло припомняне на идеи, оформили съвременния свят, поражда мисълта, че административно артикулираната възхвала на еднаквостта изглежда неуместно в постмодерната ситуация, априори отхвърлила всяка мисъл за единна норма и критерий. Разпадането на „големите наративи“ (вж. Лиотар) означава краха на единния аксиологичен апарат и предполага, че самата категория знание не може да бъде дефинирана еднозначно.

С методическия проект, представен в тази статия, опитваме да утвърдим, че урокът по литература би трябвало да демонстрира по-скоро възможност за

един или друг тълкувателски подход, акцентирайки върху факта, че различните подходи моделират различни значения. Смятаме, че училищното четене на литературния текст би следвало да разкрива този текст като потенциал, чието осъществяване до голяма степен зависи от отделния читател.

Формулирана по посочения в заглавието начин, **темата на урока** очертава периметъра, в който ще се проблематизира върху Бокачовия текст. Този периметър обхваща хуманитарни безпокойства, актуални в съвременността, и следователно позволява в хода на работата да бъде активиран социокултурен опит на учениците или най-малко вниманието им да бъде привлечено към значими днес въпроси, свързани с природата и мисленето на човека.

Целите на представения урок могат да се определят приблизително така: да се разпознаят *текстови проявления на ренесансовото мислене*; да се определят *техниките*, чрез които се постига заявеното в темата превъзможване на стереотипите; да се открият основни *особености на жанра новела*; да се набележат *контексти*, в които да бъде положена творбата; да се постигне разбиране за *необходимостта от контекстуализиране*, тоест от полагане на текста в определена система – етическа, естетическа, философска или друга.

Прилагат се следните **методи**:

– *анализ и интерпретация* – открояване и тълкуване на текстови компоненти, значими с оглед на интерпретаторския замисъл;

– *дедукция* – действията на Саладин се коментират с оглед на представата за затворено общество, която учениците формират от началото на VIII клас;

– *индукция* – формулиране на основни особености на новелата като литературен жанр въз основа на аналитичните размисления върху новела I, 3; извеждане по емпиричен път на една ранна представа за модерно и постмодерно;

– *съпоставителен метод* – разширяване на представата за „затворено“ и „отворено“ общество чрез паралелно наблюдение на отношенията, присъщи на всяко от тях; съпоставяне на средновековния и ренесансовия светоглед; сравняване на текстове.

Новелата за Саладин и Мелхиседек в контекста на Ден първи

Изследването на отношенията между третата новела и останалите в Ден първи е необходим компонент на урока, тъй като *допринася за създаване на тълкувателски стратегии* – учениците постепенно привикват да определят характеристиките на цялото по отделна негова част (умение, което често се проверява на ДЗИ чрез задачата за интерпретация на откъс от текст). Проучването на тези отношения създава условия *да се схване логиката на цялостната творба*, изградена от свързани тематично, но не и сюжетно новели, а така се подпомага и *разбирането за тип композиране на текста, близък до модерния и постмодерния* – текст с неяви, но конструируеми от читателя връзки между отделните компоненти¹⁾.

Една от посоките, в които може да се търси връзка между новелата за Саладин и Мелхиседек и останалите новели от Ден първи, е тематиката. Темите на деня, които намират място и в новела I,3, са отношенията между етносите и религиите (напр. в I,2), остроумието и съобразителността, проявени в решителен момент (напр. в I,4; I,5; I,7). С последната от тях е свързана и специфичната тема за новела I,3 – умът и глупостта, зададена чрез встъплението на Филомена. Впоследствие тази тема се проектира върху проблема за срещата на културите, протичаща като диалог или сблъсък. Проява на ум в този контекст се оказва търсенето на път към Другия, уменията да се надмогват предразсъдъците.

Филомена в ролята на разказвач

Дамата повествовател представлява интерес, тъй като алегоричните значения на нейния образ и коментарите ѝ косвено определят смисловите параметри на комуникативната ситуация. Според различни изследователи Филомена възплъщава силата на духа, надеждата и/или благоразумието. Към изясняването на нейните повествователни функции могат да упътят въпроси относно връзката между абстрактните категории, които тя олицетворява, и представената от нея история. Вниманието на учениците се насочва към въпроса в кои обстоятелства и в кои действия на героите се проявяват посочените абстрактни категории и как може да се разбира случилото се между Саладин и Мелхиседек във връзка с тях. Поставени в началото на урока, тези въпроси могат да намерят отговор едва в неговия край. За удобство обаче ще опитаме да очертаем най-общо този отговор тук. Той би могъл да изяснява например, че силата на духа, надеждата и благоразумието придобиват както конкретно, така и по-общо значение в този сюжет. Първото се проявява в самообладанието, което запазва Мелхиседек, макар да съзнава, че се е озовал в твърде рисковано положение. Негов израз е и склонността на султана да се вслуша в притчата на своя събеседник. Второто значение се открива в усилието да се търси нетрадиционно (може би не само за онази епоха) решение на проблема за отношенията между етносите и религиите, което не се основава на борба за надмощие, а на взаимното зачитане. Усилие, което поражда надежда.

Изяснява се, че в ролята си на разказвач Филомена изпълнява *тематизираща и структурираща функция*. Както вече се констатира, алегоричните значения на нейния образ са свързани с теми в разказа ѝ. От друга страна, тя косвено определя предназначението на повествованието и дефинира ситуацията на общуването. С встъпителните си думи „любвеобилната“ формулира теза, която възнамерява да обоснове чрез предстоящата история („че разумът може да бъде причина за утеха, ще ви докажа, както обещах, с тази кратка новела“⁴²). По този начин повествованието придобива функционалност на дидактичен аргумент. Намерението да се извлече поука от историята, не само характеризира комуникативната ситуация като практически насочена, но и внася в нея фантазно-ироничен оттенък – читател и слушатели искат не толкова да узнаят причините за

човешката съдба, колкото да споделят, макар и за кратко, илюзията, че социалната стратификация се основава единствено на ума.

Техника, чрез която се изграждат персонажите

Наблюденията върху техниката, чрез която се изграждат персонажите, имат за цел да разширят представата за художествена условност, както и за специфични особености на Бокачовия тип новела. Чрез тези наблюдения се правят и изводи за хуманистичния патос на конкретната творба.

В съответствие с предварителния замисъл в урока да се използват различни методи, сред които и дедуктивният, на този етап се формулира интерпретаторска теза, чиито основания се търсят чрез по-нататъшния анализ. Тя е следната: централните персонажи в новела I,3 се изграждат чрез уподобяване и оразличаване, чрез реални и фикционални елементи, благодарение на което читателското съзнание не успява да ги отъждестви трайно с определени характеристики и така постепенно е водено към прозрението, че същността на обектите е променлива и затова трудно дефинируема, както и че познанието не може да се основава на предубеждения; вследствие на това внушение етнокултурните стереотипи³⁾ се разколебават и отхвърлят като неадекватни.

Чрез предварително поставени въпроси учениците са достигнали до минимума необходима информация за двамата герои – Саладин е историческа, а Мелхиседек – фикционална личност от Стария завет; първият е запомнен със своето великодушие, вторият – с благословията, която дава на Авраам (Бит, 14:19). Чрез въпроси относно техниката на представяне на двамата герои и стереотипното в първоначалните представи, създадени за тях, се установява, че Саладин е въведен в повествованието чрез биографичен детайл – накратко е разказан неговият живот преди срещата му с еврейка. Както в източните приказки, личните качества на героя се оказват предпоставка за главозамайващ напредък по социалната стълбца – от простосмъртен до султан, а широкият замах, с който владетелят пилее богатствата си „по войни и по разкоши“, както и необикновено благият му нрав, поради който той не иска да си служи с насилие спрямо своя поданик, допълнително орнаментират повествованието в духа на „1001 нощ“. Стилизиран в духа на източните приказки, образът на Саладин олицетворява ориенталското пристрастие към крайностите, убеждението, че животът придобива стойност само ако се изживее в пълния си спектър – от щастието до горестта, от благополучието до бедствието. Впоследствие обаче този герой ще се окаже по-сложен от стереотипа – храбрец на бойното поле, той позволява да бъде надвит в полето на мъдростта, защото разбира, че неговият събеседник изразява истина, която надхвърля собствената му (на Саладин) светогледен хоризонт.

Образът на Моисеевия потомък е въведен чрез размишленията на султана, с други думи – чрез характеристиките, които владетелят му придава, воден от предразсъдъци. Известно е, че Мелхиседек е богат, но султанът му приписва и скъперничество – недостатък, смятан за присъщ на неговия етнос.

Впоследствие обаче евреинът също се оказва по-сложен от предварително изградената представа – той е проникателен, съобразителен и мъдър; източник не само на повествование, но и на познание. Тъкмо споделеното прозрение е действителното събитие в срещата между султана и неговия поданик – то открива поле за човешко общуване извън предразсъдъците и шаблоните. Направените наблюдения се обобщават в извода, че *експозицията асоциира героите с етнокултурни стереотипи, които обаче в хода на повествованието постепенно се разколебават.*

Постепенно се изяснява хуманистичният патос на творбата. Формулира се хипотезата, че тя изразява съмнение във възможностите на стереотипа като инструмент за разбиране на човешкото. Вниманието се насочва към подобията и различията между централните персонажи с оглед на предположението, че творбата осмисля различното и подобното като относителни, подтиквайки към преразглеждане на утвърдените мисловни нагласи. Установява се, че в някои отношения образите на султана и Мелхиседек са сходни, а в други – не. И двамата притежават недостатък, но с противоположен знак (Саладин е прахосник, евреинът – смятан за скъперник). Изповядват различни религии (ислям и юдаизъм), но имената им са подобни по значение (всяко от тях съдържа понятието истинност, справедливост). Заемат различни социални позиции (владетел и поданик), но все пак успяват да се споразумеят. Стига се до необходимо в по-нататъшната работа заключение: играта на различия и подобия в Бокачовата новела изразява *идеята, че естествената необходимост от Другия е по-силна от факторите, които разделят хората.* Осъзнаването на сходствата помежду им разколебава границите, прокарани от етнокултурните стереотипи, и не позволява различното да бъде мислено непременно като чуждо.

Чрез въпроси учениците се насочват към предположението, че познавателният капацитет на стереотипа се оспорва и чрез преображенията на фикционалното в новелата. В едни случаи повествованието съвпада с исторически документираното, в други – отрича всяка фактологичност, като насърчава свободно асоцииране на образи и представи. Достоверността на Саладиновия образ, съхранен в летописите, е потвърдена например чрез един вероятно въображаем епизод. По-сложно е отношението реално – фикционално в образа на Мелхиседек. С името си евреинът отправя към старозаветен герой, с когото на ниво сюжет в Бокачовата новела няма нищо общо. Разгръщането на тълкуването в тази насока изисква да се напомни, че неговият библейски съименник благославя Авраам, традиционно асоцииран с отношението бащи – синове, което интерпретира и евреинът в своята притча. Може да се твърди следователно, че с името си хитроумният събеседник на султана отправя не само към едноименния старозаветен персонаж, но и към ключови сюжети от живота на Авраам, свързани с темата за бащинството – този, според който Авраам е родоначалник на трите „аврамически“ религии (юдаизъм, христи-

янтство, ислям), и този, според който вярата на този митологичен герой се изпитва, като от него се иска да пожертва собствения си син. Чрез тълкуване на библейските „резонанси“ в образа на Мелхиседек учениците се подготвят за заключение, което се оформя напълно с наблюдения върху поантата на творбата – *религиите, а в по-широкия смисъл културите и светогледните системи, на които се основават, са равноценни, тъй като са създавания на един и същ „баща“* – на човешкото, на човешкия опит да се мисли светът чрез метафори. С игровото взаимопроникване на факт и фикция, чрез което се разкрива относителността на понятията и се проблематизират представите, новелата косвено означава стереотипа като непродуктивен тип мисловна нагласа.

Идеята, че никоя истина не е окончателна

Чрез трансформациите на фикционалното Бокачовата новела изразява една светогледна нагласа. За разлика от обичайния тип означаване в изкуството, при който фикционалното се мисли като знак за определени аспекти на реалността, в образа на Бокачовия Мелхиседек то води към друго фикционално, изграждайки по този начин представата за безконечен семиозис. Така се обезсилва допускането, че може да съществува крайно означавано, тоест окончателен смисъл; че една светогледна идея може да изрази напълно света.

Възниква един основателен въпрос – как да се разреши противоречието между заявената във встъплението на Филомена дидактична насоченост на текста и безконечния семиозис, тоест липсата на окончателна истина, изречена чрез поантиращата реплика на Мелхиседек. Смятаме, че не е необходимо това противоречие да се разрешава. Напротив, важно е учениците читатели да бъдат доведени до него, защото по този начин те ще влязат непряко в досег с основополагащи тези на деконструкцията (а по този начин – и с една актуална представа за текст) като например тази на Пол де Ман, че текстът сам деконструира себе си, или тази на Дерида, че т.нар. от него метафизически опозиции са изкуствени построения.

Диалогът между културите – възможен и необходим

С опровергаването на стереотипите се оказва възможен диалогът между културите, който е в сърцевината на Бокачовата творба. Чрез извеждането на идеята за диалогичността могат да се разкрият същностни черти на ренесансовата нагласа – отвореност, толерантност към различията, интерес към Другия.

В контекста на проблема за диалога между културите внимание заслужава въпросът, който задава Саладин („коя от трите вери смяташ за истинска: юдейската ли, сарацинската ли, или християнската?“). Изяснява се, че този продиктуван от корист въпрос задава предварително отговора (едва ли поданикът друговец би си позволил да твърди пред владетеля на ислямска страна, че има религия, по-истинска от исляма) и така прави диалога невъзможен. Коварното питане изразява затварянето в себе си като културна стратегия, присъща на традиционните общества. Притчата на Мелхиседек обаче ирони-

зира претенциите на тези общества за свръхценност на *своето*. Историята за неразличимия оригинал осмива стремежите да се докаже, че една религия или една култура е по-ценна („по-автентична“ от другите). Алегоричният образ на дубликата подсказва, че всяка култура е в някакъв смисъл копие на другите, както и те са нейни копия. По този начин *са отречени регионализмът, късогледният патриотизъм, вкопаността в някаква традиция*, която приемаме за своя, без да си даваме сметка, че тя съдържа в себе си кодовете на разнообразни светогледи. Чрез благополучния финал – Мелхиседек запазва живота си, двамата със султана намират общ език и всеки получава своето – е утвърдена ренесансовата отвореност към света, подкрепен е стремежът да надхвърлим ограниченията и предразсъдъците си, които ни правят слепи и нещастни.

Междутекстови връзки

С оглед на една от набелязаните в началото цели – да се създаде разбиране за текста като изтъкан от множество други – е оправдано да се насърчи осмисляне на новела I,3 в контекста на тълкувани по-рано творби от учебната програма. По този начин могат да се актуализират представите за тях, а в съпоставителен план да се открият техни нови аспекти и смисли. Системно прилаган, подобен подход би създал трайна нагласа за осмисляне на текста в полето на междутекстовостта.

Възможно е например да се съпоставят загадките, които трябва да решат Едип от древногръцкия мит и Мелхиседек от новелата на Бокачо, с оглед на въпроса какво се разкрива от природата на човека в отговорите, които дават двамата герои. Разсъжденията по този въпрос изясняват, *че човекът открива истината за себе си в изпитанията*; че неговата съдбата неизбежно повтаря в същността си тази на предците, защото като тях той неминуемо се изправя пред дилемите на човешкото.

Разгръщането на набелязаното междутекстово отношение в един по-широк, макар и бегъл паралел между античната и ренесансовата мисловност ще позволи да се установи универсалното значение на понятието катарзис, което учениците до този момент свързват с античната трагедия. Разбирането за това понятие би могло да се разшири, като се постави задачата да се приведат аргументи за или против твърдението, че новелата за Саладин и Мелхиседек също предизвиква „очистване“, въпреки че конфликтът в нея не е трагически. Необходимо е да се напомни, че според Аристотел вътрешното освобождаване се извършва чрез „подражание на действие... а не чрез разказ“. Оправдано е обаче и допускането, че в един по-общ смисъл *повествованието също може да предизвика катарзис*, тъй като притежава способността да освобождава от предразсъдъци и страхове. То избавя Саладин от етнически и верски заблуди, подтиква слушателите и читателите на тази история да премислят критично своите разбираня и отношения. При съпоставянето на античния и ренесансовия светоглед могат да се опреснят

основни знания за естетическата категория трагическо и чрез нея да се започне формиране на понятие за комично. Още повече че успоредяването на тези категории ще бъде необходимо при разглеждането на следващата творба в програмата – романа „Дон Кихот“.

В съпоставителен план може да бъде изяснена и комуникативната функция на езиковия образ. Сравнението между думите на Исус „за това им говоря с притчи, понеже те гледат, а не виждат, и слушат, а не чуват, нито разбират“ (Мат. 13:13) и решението на Мелхиседек да отговори на въпроса с притча, може да хвърли светлина върху специфичните възможности на алегорията (и въобще на фигуративната реч) да изразява смисъл. При работата върху тази задача би могло да се изтъкне, че сетивните образи в параболата и притчата придобиват абстрактен смисъл и така изразяват нагледно сложни идеи. Семената в известната притча на Исус за сеяча представят схващането, че новите възгледи се възприемат от малцина, но чрез тях придобиват необикновена сила. Пръстените в притчата, разказана от Мелхиседек, могат да се тълкуват като алегоричен образ на опита, който всяко поколение се стреми да предаде на следващото. Основателно ще бъде да се заключи, че *образът е форма, чрез която се споделя познанието.*

Към жанровия модел на новелата

Основание за разглеждането на някои жанрови характеристики на новелата е необходимостта учениците да изграждат нагласа и умение да обобщават емпиричните си наблюдения върху конкретен текст, да абстрахират. Ако върху въпросните наблюдения се рефлектира, те по индуктивен път могат да създадат обобщена представа за самия жанр⁴⁾.

Фактът, че в новела I,3 главните персонажи са двама, а в основата на сюжета стои едно събитие, навежда на мисълта, че този жанр изобразява един *камерен, обозрим свят*⁵⁾. Според Йън Макюън новелата е „достатъчно дълга, за да може читателят да се вживее в изображения свят или съзнание и да остане в него, [но и] достатъчно кратка, за да бъде прочетена на един дъх и за да може цялостната ѝ структура да бъде лесно осмислена“⁶⁾. На този „ергономичен“ подход към новелата – неочакван за един романист – би могло да се възрази, че нейната относителна краткост, както и нейната камерност са концептуални – чрез тях изобразеното се схваща като представително за даден род житейски явления и дори за самия човек в определени ситуации. В този смисъл новелата напомня информационната наситеност на лириката.

Насърчени да обмислят сюжетната роля, която играе пръстенът, учениците могат да стигнат до заключението, че в някои новели *повествованието се основава на метафоричен образ*, без чието тълкуване разбирането на тези творби е твърде обеднено. Ако въпросният метафоричен образ е традиционен, както в този случай, неговата интерпретация може да бъде подпомогната от универсалните му значения. Подобно на кръга, пръстенът означава „вечност, приемственост, божественост, живот“ (Cooper, 1993). Той изразява стремежа

на живота към безкрайност и взаимосвързаност, символизира тежнението към прозрение за трансцендентното. Пръстенът същевременно е „обвързващ символ“ (Соорет, 1993), знак, че връзката е не толкова даденост, колкото идея, възможност за осмисляне на съществуващото. С оглед на посочените значения, Бокачовата история може да се тълкува като утвърждаване, че отделната култура придобива своята вечност във взаимодействието си с други; че тя е резултат на уменията да актуализира за себе си културния опит на Другия.

В комичното обстоятелство, че могъщият владетел се оказва финансово зависим от един свой поданик, се проявява анекдотичното в историята на Саладин и Мелхиседек. Тя напомня анекдот и с неочакваната си развръзка. Същевременно повествованието вмества и притча, която с тежнението си към поучителност е твърде различна от стилистиката на вица. Подпомогнати да усетят тази съзнателно търсена нехомогенност, учениците могат да стигнат до още една жанрова характеристика на новелата – *отвореност към различни жанрове и стилове*, която руши канона, утвърждавайки на негово място импровизацията и спонтанността.

* * *

С настоящия методически проект опитахме да очертаем представа за аналитично четене в клас, което целенасочено насърчава съпоставяне на текст и извънтекстова реалност, а от друга страна, стимулира възприемането на текста като феномен на междутекстовостта. Смятаме, че разгръщането на аналитичните наблюдения по тези оси би подпомогнало разбирането на неговата принципна незавършеност и произтичащата от нея „отвореност“ за различни прочити. Този подход би пробудил у учениците съзнание, че отсъствието на окончателно означаемо е елемент от стратегията не само на писането, но и на четенето и следователно общуването с текста е двупосочен процес, в който едновременно се променят обектът и субектът. Открояването на стереотипа като предмет на проблематизиране, на свой ред, позволява да се усложнят представите на младите хора за когнитивния статут на художествения текст като форма на екзистенция – изследване на съществуващото, произтичащо от природата на човека като незавършена същност, която се стреми да разбере сама себе си.

БЕЛЕЖКИ

1. На възможните възражения относно релевантността на понятията „модерно“ и „постмодерно“ в VIII клас бихме отвърнали, че осмюкласниците, както всички нас, живеят в среда, носеща белезите на модерното и постмодерното, и техните представи за текст и четене неминуемо са повлияни от нея.
2. Всички цитати се привеждат по Дж. Бокачо (1970). Декамерон. София: Изд. Народна култура. Превод Никола Иванов и Драгомир Петров.

3. Понятието стереотип е изяснено предварително по следния начин: опростена устойчива представа за даден обект, според която този обект непременно притежава определени характеристики и е наклонен към определен тип поведение.
4. В настоящия проект не се спираме на други жанрови характеристики на новелата, като внезапния обрат, неочаквания финал и необикновеното събитие (което Гьоте смята, че е задължително за този жанр). При друг методически замисъл обаче те също биха могли да се имат предвид.
5. Въпросната камерност обикновено се осмисля като „единично събитие, ситуация и конфликт“ – вж. например Cuddon, J. A. (1999). *The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory*. Penguin: London, New York etc.
6. McEwan, I. (2012). *Some Notes on the Novella*. *The New Yorker*, October 29, shorturl.at/fsFGJ (посетен на 26.10.2019 г.).

ЛИТЕРАТУРА

Купър, Дж. К. (1993). *Илюстрирана енциклопедия на традиционните символи*. София: Петър Берон.

REFERENCES

Cooper, J.C. (1993). *An Illustrated Encyclopaedia of Traditional Symbols*. Sofia: Petar Beron publishing house

THE OVERCOMING OF ETHNOCULTURAL STEREOTYPES IN THE NOVELLA OF SALADIN AND MELCHIZEDEK FROM BOCCACCIO'S COLLECTION OF NOVELLAS "THE DECAMERON" (INSTRUCTIONAL PROJECT)

Abstract. By construing a novella included in Boccaccian "Decameron" the submitted instructional project aims to expose an interpreting approach based on comprehension of text as a potentiality, which could be fulfilled by the reader. Observations are aimed at narrator – communicative situation relationship, character creation techniques, and denying of certain ethnocultural stereotypes. Possible intertextual relations are outlined in order to encourage pupils to consider a text as linked to many others.

Keywords: Renaissance culture; narrator; character; ethnocultural stereotype

✉ **Mr. Ivan Velchev, PhD Student**

Sofia University

91. Secondary School "Prof. K. Galabov"

26, Pozitano St.

1000 Sofia, Bulgaria

E-mail: velchev_i@abv.bg